

Teaching Methods and the Formation of Professionally Oriented Foreign Language Learning Environment in Conditions of University

Pet'ko Lyudmila

Dragomanov National Pedagogical University

Ph.D., Associate Professor, Department of English Philology (Ukraine, Kyiv)

Abstract

The given article considers the problems of professionally oriented approach to teaching a foreign language to the students of non-linguistic specialties. The author describes some teaching methods for the formation of professionally oriented foreign language teaching environment in conditions of university. It is also concerned with the current importance of forming professional competencies, allowing future specialists to future work. The use of interactive technologies during the English language lessons are presented. The interactive form of teaching implies different methods: the method of problematic exposition; presentations, discussions, case studies, group work, brainstorming, the method of critical thinking, quizzes, mini-researches, business games, role plays, the method of questioning and others.

Key words: teaching methods, formation of professionally oriented foreign language teaching environment, university, students, foreign language, interactive methods, synectics.

Актуальність статті. Питання аналізу й класифікації методів навчання найшли відображення у працях вітчизняних і зарубіжних педагогів, які висувають різні концептуальні трактовки щодо класифікації методів навчання.

Серед загальнодидактичних методів навчання дидактами (І.Я.Лернер, М.М.Скаткін) викоремлено такі: пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний), репродуктивний, метод проблемного викладу знань, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький (творче засвоєння знань) [4, с. 115–127]. Тоді як, відповідно до підходу Ю.Бабанського, з огляду на те, що будь-яка діяльність складається з її організації, стимулювання і контролю, то і методи навчання він поділив на три групи: 1) методи організації навчально-пізнавальної діяльності (НПД): словесні, наочні, практичні, індуктивні, дедуктивні, метод аналогій, проблемно-пошуковий, евристичний, дослідницький, репродуктивні методи (інструктаж, пояснення, тренування), самостійна робота з літературою, приладами та ін. 2) Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: пізнавальні ігри, навчальні дискусії, методи заохочення й осудження в учінні, висунення навчальних вимог. 3) Методи контролю й самоконтролю: усний і писемний контроль, лабораторний, машинний контроль, методи самоконтролю [6].

Заслуговує на увагу і розгляд класифікації методів навчання запропонований І.В.Малафійком: 1) методи організації та управління процесом засвоєння знань (містить чотири елементи: формулювання цілей діяльності, розробка і реалізація способів діяльності, отримання інформації про ступінь досягнення цілей діяльності, здійснення корегуючого впливу), 2) методи здійснення навчальної діяльності, 3) методи стимулювання навчальної діяльності, 4) методи контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів, 5) методи мотивації [5, с. 237].

Аргументованим є також підхід В.О.Онищука до класифікації методів, де за основу взято дидактичні цілі й відповідні їм види діяльності студентів, що представляється таким чином: комунікативний метод, пізнавальний, перетворювальний (засвоєння і творче застосування умінь і навичок), систематизуючий (узагальнення і систематизація знань), контрольний метод (виявлення якості засвоєння знань, умінь і навичок та їх корекція). Окрім цього, Н.М.Верзілін за джерелом знань і логікою навчально процесу, А.М.Алексюк – за джерелом знань і рівнем самостійності учнів у навчанні), В.Ф. Паламарчук і В.І.Паламарчук – за джерелом знань, рівнем пізнавальної активності і самостійності учнів, логічним шляхом навчального пізнання) [6].

Значним доробком у дослідженні класифікації методів навчання є класифікація методів продуктивного навчання, запропонована А.В.Хуторським, яка базується на видах освітньої діяльності: когнітивна (пізнання навколишнього світу), креативна (створення освітньої продукції), оргдіяльнісна (організування освітнього процесу). Відтак, класифікація складається з трьох груп методів, мета яких – забезпечити продуктивну особистісно-орієнтоване навчання. Наведемо їх. 1) *Когнітивні методи навчання* (методи навчального пізнання): методи емпатії (вживання), смислового бачення, образного бачення, символічного бачення, евристичних запитань, порівняння, евристичного спостереження, фактів, дослідження, конструювання понять, конструювання правил, гіпотез, прогнозування, помилок, конструювання теорій. 2) *Креативні методи навчання* (методи зорієнтовані на створення студентами власних освітніх продуктів): придумування, «якби...», образної картини, гіперболізації, аглютинації, «мозковий штурм», сінектики, морфологічного ящика, інверсії. 3) *Методи організації учіння* (поділяються на методи студентів, викладачів і керівників освіти). Методи студентів – це метод навчального

цілепокладання, студентського планування, створення студентських освітніх програм, нормотворчості, самореалізації навчання, взаємонавчання, рецензій, контролю, рефлексії, самооцінки [6].

У свою чергу, особливою заслугою академіка В.І.Бондаря є визначення ним суттєвих ознак методів навчання, а саме, як 1) способу отримання інформації та оволодіння вміннями і навичками; 2) способу діяльності вчителя й учнів, керівництва навчально-пізнавальною діяльністю учнів; 3) сукупності упорядкованих прийомів, дій, операцій, достатніх для отримання результатів спільної діяльності вчителя й учнів; 4) способу і форми руху змісту навчального матеріалу за правилами індуктивної, дедуктивної або традуктивної логіки його розгортання [1, с. 79]. робить висновок про те, що метод навчання – це мікродіяльність, до структури якої входять взаємопов'язані ціль, мета, зміст, спосіб засвоєння, форма співпраці суб'єктів навчання та результат. Метод навчання може бути покладений в основу проектування процесу навчання у формі уроку, детального відпрацювання кожного кроку (фази) руху до кінцевої мети.

О.Я.Савченко, вивчаючи сутність методів навчання наголошує, що методи як дидактична категорія, виступають багатовимірним поняттям і можуть розглядатись з різних точок зору [12, с. 197].

Отже, узагальнюючи викладені вище класифікації методів навчання, ми погоджуємося з думкою Н.Мойсеюк [6], що метод навчання є багатовимірним, різнофункціональним утворенням і виконує різні функції: навчальну, розвивальну, виховну, мотиваційну (спонукальну), контрольну-корегуючу

Виклад основного матеріалу. Відповідно до критеріїв класифікації методів навчання за характером взаємодії між тим, хто навчає і тим, хто навчається, О.Комар виокремила інтерактивний метод навчання, який розглядає як «впорядкований спосіб активної суб'єкт-суб'єктної взаємодії між усіма учасниками навчального процесу, направлений на досягнення цілей і завдань освіти, який сприяє накопиченню в учасників соціального досвіду спілкування та освоєнню ними соціальних методів організації навчальної діяльності [2, с. 5–6]». Запропоноване визначення містить усі три ознаки методу навчання: мета (засвоєння змісту освіти), єдність викладання і учіння (бінарність навчання) і характер способу засвоєння, направлено на кожний елемент змісту освіти. Як наголошує автор, «інтерактивні методи орієнтовані на реалізацію пізнавальних

інтересів і потреб особистості, тому особлива увага приділяється організації процесу ефективної комунікації, в якій учасники процесу взаємодії більш мобільні, більш відкриті і активні [2, с. 7]», причому формуючим елементом в інтерактивних методах навчання виступає інтерактивне спілкування його учасників. Це твердження підтримують Р.А.Фахрутдінова, І.Є.Ярмакєєв [17] та ін. Відтак з позицій теорії діяльності інтерактивне спілкування розглядається однією з важливих складовою сучасного навчання.

Зазначимо, що залучення різних методик у навчанні іноземної мови для становлення випускника-професіонала в умовах університету у процесі формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища (ПОІНС) були описані нами у низці публікацій [10; 21; 22].

У площині викладеного вище, нашу увагу привернуло одне з останніх досліджень у царині окресленого питання, – навчання ІМ за професійним спрямуванням студентів університету, – монографія Л.В.Яроцької, де розглядається формування мотиваційно-особистісного аспекту професійної свідомості особистості як важливої умови становлення сучасного спеціаліста в умовах університету, і наголошується на необхідності перебудови викладання навчальної дисципліни «Іноземна мова», виходячи із потреб сучасної особистості, яка реалізується як особистість у професії через професію [15].

Як наголошує автор, ефективність професійної підготовки у процесі навчання ІМ підвищується за умови проектування сценарію активного і цілеспрямованого професійного самовизначення студента, причому інтенсивність та ефективність цього процесу значно зростає за таких умов, якщо: 1) модель педагогічної взаємодії реалізується у вигляді кооперативної діяльності суб'єктів навчального процесу, організованої як продуктивна взаємодія викладача зі студентською групою, окремо із кожним студентом, а також студентів групи між собою; 2) суб'єкт-суб'єктні відносини учасників навчального процесу здійснюються за допомоги комплексної переорієнтації з педагогічного на колективне регулювання в студентській групі та із зовнішнього (педагогічного, колективного) регулювання на саморегуляцію студентів в процесі вирішення проблемних і творчих завдань; 3) здійснення неперервної участі усіх суб'єктів навчання у визначенні і перегляді цілей навчання, відборі його змісту,

планування, організації навчально-виховного процесу, контролю й оцінці результатів діяльності; 4) зміст навчання стає відкритою системою, проектуванням якої активно займаються усі суб'єкти навчального процесу, то тоді створювальне поліваріативне освітнє середовище забезпечує особистісне соціальне професійне зростання усіх суб'єктів даної діяльності; 5) пріоритет віддається таким формам організації навчання, які не передбачають передбачуваного розв'язання і відповіді, а також інтерактивним засобам навчання з можливістю реалізації обратного зв'язку; 6) відбувається зміна статусу студента з його переходом з керованої до керуючої системи, що дозволяє перетворити контроль у фактор його особистісного розвитку; 7) повноцінна реалізація світоглядного ресурсу іншомовної підготовки майбутнього спеціаліста скерована на виховання сучасної професійної особистості, готової до конструктивного мультикультурного і полікультурного діалогу [15, с. 212–213].

Повертаючись до розгляду залучення методів навчання у процесі формування ПОІНС в умовах університету, наведемо приклади використання методу мозкового штурму, але вже з творчим його наповненням.

Завдання наведене нижче, ми пропонуємо виконувати зі студентами ф-ту філософії освіти і науки НПУ імені М.П.Драгоманова з огляду на те, що на факультеті студенти навчаються зі спеціальності «Дизайн». Але описане завдання можна адаптувати для студентів різних напрямків навчання: математиків, музикантів, хореографів, хіміків, художників і т.ін.

Завдання 1: Продумайте, як можна об'єднати однією ідеєю оформлення серії книг (сорок вісім або більше сторінок кожна). Вони повинні містити ключові ідеї, висловлені найвідомішими філософами всіх віків: від Аристотеля і Сократа до Канта і Хайдеггера. В якості можливого рішення спробуйте оформити корінці книг так, щоб, на полиці, вони з'єднувалися палітурками в загальний крупний візуальний образ [14, с. 70].
Наприклад: 1) Love is composed of a single soul inhabiting two bodies. 2) The roots of education are bitter, but the fruit is sweet (*Аристотель*). 3) That which does not kill us makes us stronger (*Ніцше*) 4) The history of the world is none other than the progress of the consciousness of freedom (*Гегель*). 5) Science is organized knowledge. Wisdom is organized life (*Кант*). 6) Talent hits a target no one else can hit; Genius hits a target no one else can see (*Шопенгауер*). 7) Look deep into nature, and then you will understand everything better 8)

You can't blame gravity for falling in love. (А.Ейнштейн). 9) To dwell is to garden (Хайдеггер). [25].

Таке завдання поглиблює лінгвосоціокультурні знання студентів, розширює іншомовне портфоліо за фахом та сприяє їхньому професійному зростанню.

Завдання 2. Студентам напрямку підготовки «Образотворче мистецтво», «Дизайн», пропонується вибрати фільм, наприклад, «Звуки музики» (*The Sound of Music*, США, 1965), «Моя прекрасна леді» (*My Fair Lady*, США, 1964) «Заборонене кохання» (*Vorbidden Love*, Туреччина, 2008), мультфільм «Павук і Муха» (*The Spider and the Fly*, 1931 cartoon [24]), «Криве дзеркало душі» (*Distorting Mirror of the Soul*, 2013) стисло описати сюжет кінострічки (2–3 речення), оформити обкладинку для фільму. Потім представити обкладинку однокурсникам на практичному занятті з ІМ та отримати від них оцінку своєї роботи.

У професійному навчанні майбутніх дизайнерів більш ускладнене завдання пропонує Девід Шервін [14, с. 83]: швидко придумати назву і сюжет фільму, визначити його жанр і рік виходу на екран, оформити обкладинку DVD для цього вигаданого фільму, Описати сюжет фільму в одному реченні, покласти його в конверт. Потім покажіть обкладинку диску однокурсникам, запитати, що вони про неї думають, А далі, у навчальній групі – організувати церемонію вручення премії Оскар: відкриття конвертів (читання сюжету). Чи вгадали сюжет сокурсники дивлячись на обкладинку?

Завдання 4. Налаштуйте мобільний телефон (радіо) на музичну хвилю. Запишіть ім'я першого виконавця пісні (англійською мовою). Завдання: зробити дизайн конверту довгограючою платівки (диску), де зібрані його хіти. В оформленні треба використати фотографію співака, яка стане малюнком, або навпаки. Проаналізуйте, як зроблений конверт для платівки буде виглядати у каталозі на фоні інших [14, с. 65].

Наведемо приклад за допомоги пісні Інgrid Кап «Лишайся або йди...» (*I Will Not Die*), використовуємо відеокліп до фільму «Forbidden Love», Туреччина, 2008 (<https://www.youtube.com/watch?v=WH-ZBpxqpoY>). Треба передати смисл першої фрази пісні «Лишайся або йди» у малюнку (мал. 1–2). Смісл іншої фрази “When I think of ...” (Коли я думаю про...) (мал. 3–4), де мал. 3. – має романтичний характер,

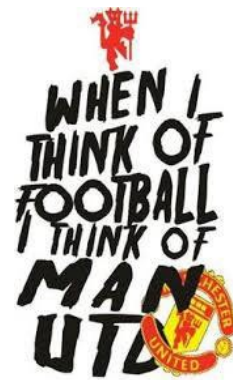
Мал. 1. “Stay or go...”

Мал. 2. “Stay or go...”

Мал. 3. “When I think of ...”

Мал. 4. “When I think of ...”

а мал. 4. – відображає думки футбольного вболівальника.

Далі продемонструємо можливу інтерпретацію художниками і дизайнерами фрази «There's so much beauty» («Там так багато краси») на мал. 5–6.

Мал. 5 “There's so much beauty”.

Мал. 6. “There's so much beauty”.

Завдання 5. Виберіть відому людину, якій ви симпатизуєте. Потім вручну або за

допомоги комп'ютера створить його портрет із фраз, висловлених ним (мал. 1–3).
Наприклад: 1) The greatest education in the world is watching the masters at work (Michael Jackson) 2) We know what we are, but know not what we may be. 3) Better three hours too soon than a minute too late (William Shakespeare). 4) A day without laughter is a day wasted (Charlie Chaplin) [25].

Рис. 1. Майкл Джексон

Рис. 2. В.Шекспір

Рис. 3. Чарлі Чаплін

Ускладнемо завдання: 1) Спробуйте зобразити всю музичну групу (англійську, американську та ін.), використовуючи для цього тексти їхніх пісень (Роллінг Стоун, Битлз). 2) Зобразіть акторів у сцені з відомого фільму. 3) Відтворіть історичну подію з масою учасників [14, с. 104].

Утім, повернемося до описаних вище Л.В.Яроцькою умов проектування сценарію активного і цілеспрямованого професійного самовизначення студента. Фактично автор пропонує впроваджувати у навчальний процес вивчення ІМ за фахом метод синектики, який є більш удосконалений від методу мозкового штурму (де не треба спеціальної підготовки учасників) і відрізняється від нього високим рівнем членів навчальної групи (підготовлені і навчені методу синектики), стимулює використовувати їх знання і досвід шляхом колективного мислення для визначення ідей і можливих шляхів їх реалізації, спрямований на колективну творчу активність студентів, базується на використанні аналогій (пряма, особиста, символічна та фантастична) та асоціативному мисленні. На нашу думку, метод синектики можна, використовувати на старших курсах університету, коли студенти вже володіють певними професійними знаннями. І метод мозкового штурму, і синектики, так і евристичний метод ми

відносимо до методів творчої діяльності.

І сьогодні, коли весь глобалізований світ знаходиться у пошуках креативних ідей (що у змозі продукувати тільки творча людина), впроваджувати у навчальний процес вищої школи такі творчі методи вельми актуально.

Проведений нами аналіз джерельної бази використання творчих методів у процесі навчання студентів в умовах університету, зокрема й іноземної мови, незважаючи на зацікавленість науковців окресленою проблематикою, дозволив констатувати недостатню розробленість і впровадження їх у практичну діяльність науковцями.

Тому, через обмеженість як зарубіжних, так і вітчизняних наукових розвідок у цьому напрямку, зупинимось на деяких з них.

У.Гордон перший презентував метод синектики (використання аналогій/метафор) [19], О.М.Ястремська, Ю.М.Сиваш розглянули метод синектики у підготовці майбутніх менеджерів, І.О.Пінчук – залучення творчих методів у педагогічну освіту [11], Н.П.Кравець – використання евристичного методу в інклюзивній освіті [3], Л.Петько описала творчі методи у навчанні ІМ у низці статей [7; 8; 9], М.О.Шевчук [13], окреслює актуальність методу синектики у сучасній підготовці випускників вищої школи, Рольф А.Фейст (Rolf Arne Faste) [18] – вивчив розвиток уяви в інженерному дизайні, Девід Шервін – розвитку креативності майбутніх дизайнерів [14], вчені Темплського університету С.Саусен та С.Домзалски (США) підготували доповідь для Американської асоціації освітніх досліджень стосовно розвитку інтуїції особистості як першооснову креативного мислення для наукових досліджень [23], запропонована авторська модель тайландським вченим Sojorn Kanyarat представляє собою підготовку вчителя до створення навчальної моделі для розв'язання учнями творчої проблеми [20].

Отже, очевидно, що невелика кількість авторів торкалися питань дослідження методу синектики, який, по-суті, пронизує усі творчі методи в дидактиці, а також частково присутній у кожному з них.

Обґрунтовуючи актуальність і необхідність використання синектики у процесі створення інновацій, пошуку рішень через прояв у цьому методі ефекту синергії завдяки різноплановості складу його учасників, українські вчені в галузі менеджменту [16] досліджують синектику як метод активізації творчого мислення персоналу і

пропонують за доцільне в процесі синектики використовувати такі загальні типи дій: «гру» зі словами та дефініціями, «гру» із запереченням будь-якого ключового закону, наукового поняття та «гру» з метафорою. Основним інструментом синектики автори визначають аналогію та її різновиди: пряму, особисту, символічну та фантастичну, причому визначено переважність ірраціонального характеру цього методу, відсутність логіки та необхідність відмови від тріади «раціональність – серйозність – солідність». Вчені окреслюють такі вимоги до синектора: широкий світогляд, лідерські та організаторські якості, знання психології; а також і до учасників синектичного колективу. Привертають увагу окреслені характеристики (тип інтелекту, емоційність, вік) та їх співвідношення, якими повинні володіти учасники групи, які сприятимуть максимізації її креативності. Для побудови синектичного колективу автори пропонують класифікувати «новаторів» згідно за такими інтелекту: лінгвістичний, логічно-математичний, просторовий, тілесно-кінестетичний, музичний, інтраперсональний, інтерперсональний.

Тому, з огляду на те, що метод синектики, сформульований У.Гордоном ще у 1944 р., має великі евристичні можливості, стимулює творчу діяльність особистості у напрямку її професійного зростання, але представлений у науковому обігу не широко, – наші подальші наукові розвідки присвятимо розгляду цього методу та його впровадження у формування ПОІНС в умовах університету.

References

1. Bondar V. I. *Didaktika* [Didactics] / V.I.Bondar – К. : Libid, 2005. – 264 p.
2. Komar O. *Interaktivni metodi navchannya v suchasniy didaktitsi* [Web site] [Interactive teaching methods in modern didactics] / O.Komar. – Access mode : http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/374/1/interaktivni_metodu.pdf
3. Kravets N.P. *Evrystichniy metod na urokah literaturnogo chitannya u roboti z rozumovo vidstalimi uchnyami* [Heuristic method at the literary reading lessons with mentally retardation pupils] / N.P.Kravets // *Korektsiyna ta sotsialna psihologiya i pedagogika* : zb.nauk.pr., 2012. – P. 139–148.
4. Lerner I.Ya. *O metodah obucheniya* [Teaching methods] / I.Ya.Lerner, M.N.Skatkin // *Sovetskaya pedagogika*. – 1965. – № 3. – P. 115–127.
5. Malafiyik I.V. *Didaktika* [Didactics] : navch. pos. – К. : Kondor, 2005. – 398 p.
6. Moyseyuk Nelya. *Pedagogika* [Pedagogics] [Web site] / Nelya Moyseyuk. – Access mode : http://pidruchniki.com/10680823/pedagogika/klasifikatsiya_metodiv_navchannya#71

7. Pet'ko L.V. *Aktyvizatsiia tvorchoho rozvytku osobystosti uchniv yak faktor pedahohichnoi maisternosti vchytelia inozemnoi movy* [Stimulation of students' creative development as a factor of pedagogical skill of a foreign language teacher] / L.V.Petko // Direktor shkoly, litseiu, himnazii: vseukr. nauk.-prakt. zhurnal / zasn. MONmolodsportu Ukrainy, NAPN Ukrainy, NPU imeni M.P.Drahomanova ; holov. red. O.I. Vyhovska. – 2010. – № 2. – P. 99–103.

URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7840>

8. Petko L.V. *Doslidnytska diialnist studentiv koledzhu yak odna z umov neperervnoi osvity* [Research activity of students in the college as one of conditions of Lifelong Education] / L.V.Petko // Aktualni problemy navchannia ta vykhovannia liudei v intehrovanomu seredovyschchi: zb. nauk. prats. – K. : Universytet «Ukraina». – 2010. – № 7. – S. 122–134.

URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7831>

9. Pet'ko L.V. *Innovacijni tehnologii navchannja u formuvanni profesijno orintovanogo inshomovnogo navchal'nogo seredovishha* [Innovative teaching technologies in formation of professionally oriented foreign language teaching environment] / L.V. Pet'ko // Suchasni tehnologii rozvitku profesijnoi majsternosti majbutnih uchiteliv: materiali Vseukrains'koï Internet-konferencii, 28 zhovtnja 2015 r. // FOLIA COMENIANA: visnyk Pol's'ko-ukrains'koï naukovo-doslidnoi laboratorii didaktiki imeni Ja. A. Komens'kogo. – Uman': FOP Zhovtij, 2015. – S. 165-170.

URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/8485>

10. Pet'ko L.V. *Formuvannja profesijno orientovanogo inshomovnogo navchal'nogo seredovishcha v umovah universitetu dlya studentiv spetsialnosti «Muzichne mistetstvo» (na priklyadi virsha Meri Hovitt «Pavuk i Muha»)* [Formation of professionally oriented foreign language teaching environment in the terms of university for students of Music Art specialty (on illustration of a poem «The Spider and the Fly» by Mary Howitt)] // L.V.Pet'ko // Naukovi zapiski Berdyanskogo derzhavnogo pedagogichnogo universitetu. Pedagogichni nauki: zb. nauk. pr. – Issue 1. – Berdyansk : FO-P Tkachuk O.V., 2016. – P. 184–190.

URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10075>

11. Pinchuk I.O. *Tvorchi vpravi yak zasib formuvannja anglomovnoyi kompetentnosti maybutnih vchiteliv pochatkovih klasiv* [Creative exercises as a tool of English competence formation in future preschool teachers] / I.O.Pinchuk. – Pedagogichnij almanah. – 2015. – Vip. 25. – P. 201–206.

12. Savchenko O.Ya. *Didaktika pochatkovoyi shkoli* [Preschool didactic] : pidr. dlya studentiv ped. fakultetiv – K. : Abris,1997. – 416 p.

13. Shevchuk M.O. *Sinektika yak metod aktivizatsiyi tvorchoho mislennja studentiv* [Synectics as a method of creating thinking activation in students] / M.O.Shevchuk // Naukovi zapiski. Seriya «Psihologo-pedagogichni nauki» (Nizhinskiy derzhavniy universitet imeni Mikoli Gogolya) / za zag. red. prof. E.I.Kovalenko. – Nizhin : NDU im. M. Gogolya 2012. – № 1. – P. 111–114.

14. Shervin Devid. *Kreativnaya masterskaya. 80 tvorcheskikh zadach dizaynera* [Creative Workshop. 80 challenges to sharpen your design skills] / Devid Shervin ; per. s angl. S.Silinskiy. – SPb. : Piter, 2013. – 240 p.

15. Yarotskaya L.V. *Inostranny yazyk i stanovlenie professionalnoy lichnosti* (neyazykovoy vuz) [Foreign language and the foemation of professional personality] : monografiya / L.V.Yarotskaya. – M. : Izd-vo TRIUMF, 2016. – 258 p.

16. Yastremska O.M. *Sinektika yak metod aktivizatsiyi tvorchogo mislennya personalu* [Synectics as a method of creating thinking stimulation in staff] / O.M.Yastremska, Yu.M.Sivash // Problemi ekonomiki. – 2014. – P. 219–223.

17. Fahrutdinova R.A. The Formation of Students' Foreign Language Communicative Competence during the Learning Process of the English Language through Interactive Learning Technologies (The Study on the Basis of Kazan Federal University) / R.A.Fahrutdinova, I.E.Yarmakeev, R.R.Fakhrutdinov // English Language Teaching. – 2014. - Vol. 7. - No. 12. – PP. 36-46.

URL <http://dx.doi.org/10.5539/elt.v7n12p36>

18. Faste Rolf Arne. The Development of a Visual Extension to Synectics Theory: a thesis in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in Engineering Design / Rolf Arne Faste. – Tufts University, 1971. – 147 p.

19. . Gordon William J.J. Synectics: The Development of Creative Capacity / William J.J. Gordon. – New York : Harper & Row, 1961. – 180 p.

20. Kanyarat Cojorn. A Devolpment of Creative Problem Solving (CPS) Learning Model on Matter and Propeties of Matter for seventh Grade Students : a dissertation in partial fulfillment of he requirements for the doctor of education degree in science education / Cojorn Kanyarat. – Srinakharinwirot University (Bangkok), September, 2011. – 264 p.

21. Pet'ko L.V. Brainstorming and the formation of professionally oriented foreign language teaching environment in the conditions of university (for the specialties 023 «Fine Arts» and 022 «Design») / L.V.Pet'ko // Economics, management, law : challenges and prospects: Collection of scientific articles. Psychology. Pedagogy and Education. – Discovery Publishing House Pvt. Ltd., New Delhi, India. 2016. – P. 214–217.

URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10739>

22. . Pet'ko L.V. The formation of professionally oriented foreign language teaching environment for Math students in the conditions of university / L.V.Pet'ko // Prospects for development of education and science: Collection of scientific articles. – Academic Publishing House of the Agricultural University Plovdiv, Bulgaria, 2016. – P. 352–356.

URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10883>

23. Southern Stephen. Developing Intuition: The Key to Creative Futures Research / Stephen Southern, Suzanne Domzalski // Educational Research Association. – New Orlewans (Lousiana). – 1981. – 105 p.

24. *The Spider And The Fly*, 1931 [Web Site]. Cartoon : Walt Disney. - Access mode :

https://www.youtube.com/watch?v=ndL_qEIqZ60

25. Top 10 Aristotle Quotes [Web site]. – Access mode :
http://www.brainyquote.com/slideshow/authors/top_10_aristotle_quotes.html

Translation of the Title, Abstract and References to the Author's Language

УДК 378.011.3-051:] 81'243:75

Петько Людмила. Методи навчання і формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету.

Описано класифікацію методів навчання з метою їх використання у процесі формування ПОІНС в умовах університету. Представлено використання методу мозкового штурму з творчим характером виконання студентами.

Ключові слова: професійно орієнтоване іншомовне навчальне середовище, університет, іноземна мова, методи навчання, брейншторм метод, метод синектики.

Петько Людмила. Методы обучения и формирование профессионально ориентированной иноязычной среды обучения в условиях университета.

Описано классификацию методов обучения с целью их использования в процессе формирования ПОИНС в условиях университета. Представлено использование метода мозгового штурма с творческим характером исполнения студентами.

Ключевые слова: профессионально ориентированная иноязычная среда обучения, университет, иностранный язык, методы обучения, метод мозгового штурма, метод синектики

Литература:

1. Бондар В. І. Дидактика / В.І.Бондар – К. : Либідь, 2005. – 264 с.
2. Комар О. Інтерактивні методи навчання в сучасній дидактиці [Електронний ресурс] / О.Комар. – Режим доступу : http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/374/1/interaktivni_metodu.pdf
3. Кравець Н.П. Евристичний метод на уроках літературного читання у роботі з розумово відсталими учнями / Н.П.Кравець // Корекційна та соціальна психологія і педагогіка : зб.наук.пр., 2012. – С. 139–148.
4. Лернер И.Я. О методах обучения / И.Я.Лернер, М.Н.Скаткин // Советская педагогика. – 1965. – № 3. – С. 115–127.
5. Малафіїк І.В. Дидактика : навч. пос. – К. : Кондор, 2005. – 398 с.
6. Мойсеюк Неля. Педагогіка [Електронний ресурс] / Неля Мойсеюк. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/10680823/pedagogika/klasifikatsiya_metodiv_navchannya#71
7. Петько Л.В. Активізація творчого розвитку особистості учнів як фактор педагогічної майстерності вчителя іноземної мови / Л.В.Петько // Директор школи, ліцею, гімназії: всеукр. наук.-практ. журнал / засн. МОНмолодьспорту України, НАПН

України, НПУ імені М.П.Драгоманова ; голов. ред. О.І. Виговська. – 2010. – № 2. – С. 99–103.

URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7840>

8. Петько Л.В. Дослідницька діяльність студентів коледжу як одна з умов неперервної освіти / Л.В.Петько // Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому середовищі: зб. наук. праць. – К. : Університет «Україна». – 2010. – № 7. – С. 122–134.

URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7831>

9. Петько Л.В. Інноваційні технології навчання у формуванні професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища / Л.В. Петько // Сучасні технології розвитку професійної майстерності майбутніх учителів: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції, 28 жовтня 2015 р. // FOLIA COMENIANA: вісник Польсько-української науково-дослідної лабораторії дидактики імені Я. А. Коменського. – Умань: ФОП Жовтий, 2015. – С. 165–170.

URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/8485>

10. Петько Л.В. Формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету для студентів спеціальності «Музичне мистецтво» (на прикладі вірша Мері Ховітт «Павук і Муха») // Л.В.Петько // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки: зб. наук. пр. – Вип. 1. – Бердянськ : ФО-П Ткачук О.В., 2016. – 184–190.

URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10075>

11. Пінчук І.О. Творчі вправи як засіб формування англомовної компетентності майбутніх вчителів початкових класів / І.О.Пінчук. – Педагогічний альманах. – 2015. – Вип. 25. – С. 201–206.

12. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: підр. для студентів пед. факультетів – К. : Абрис, 1997. - 416с.

13. Шевчук М.О. Синектика як метод активізації творчого мислення студентів / М.О.Шевчук // Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за заг. ред. проф. Є.І.Коваленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя 2012. – № 1. – С. 111–114.

14. Шервін Девид. Креативная мастерская. 80 творческих задач дизайнера / Дэвид Шервин ; пер. с англ. С.Силинский. – СПб. : Питер, 2013. – 240 с.

15. Яроцкая Л.В. Иностранный язык и становление профессиональной личности (неязыковой вуз) : монография / Л.В.Яроцкая. – М. : Изд-во ТРИУМФ, 2016. – 258 с.

16. Ястремська О.М. Синектика як метод активізації творчого мислення персоналу / О.М.Ястремська, Ю.М.Сиваш // Проблеми економіки. – 2014. – С. 219–223.

17. Fahrutdinova R.A. The Formation of Students' Foreign Language Communicative Competence during the Learning Process of the English Language through Interactive Learning Technologies (The Study on the Basis of Kazan Federal University) / R.A.Fahrutdinova, I.E.Yarmakeev, R.R.Fakhrutdinov // English Language Teaching. – 2014. - Vol. 7. - No. 12. – PP. 36-46.

URL <http://dx.doi.org/10.5539/elt.v7n12p36>

18. Faste Rolf Arne. The Development of a Visual Extension to Synectics Theory: a thesis in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in Engineering Design / Rolf Arne Faste. – Tufts University, 1971. – 147 p.

19. . Gordon William J.J. Synectics: The Development of Creative Capacity / William J.J.

Gordon. – New York : Harper & Row, 1961. – 180 p.

20. Kanyarat Cojorn. A Development of Creative Problem Solving (CPS) Learning Model on Matter and Properties of Matter for seventh Grade Students : a dissertation in partial fulfillment of the requirements for the doctor of education degree in science education / Cojorn Kanyarat. – Srinakharinwirot University (Bangkok), September, 2011. – 264 p.

21. Pet'ko L.V. Brainstorming and the formation of professionally oriented foreign language teaching environment in the conditions of university (for the specialties 023 «Fine Arts» and 022 «Design») / L.V.Pet'ko // Economics, management, law : challenges and prospects: Collection of scientific articles. Psychology. Pedagogy and Education. – Discovery Publishing House Pvt. Ltd., New Delhi, India. 2016. – P. 214–217.

URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10739>

22. Pet'ko L.V. The formation of professionally oriented foreign language teaching environment for Math students in the conditions of university / L.V.Pet'ko // Prospects for development of education and science: Collection of scientific articles. – Academic Publishing House of the Agricultural University Plovdiv, Bulgaria, 2016. – P. 352–356.

URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10883>

23. Southern Stephen. Developing Intuition: The Key to Creative Futures Research / Stephen Southern, Suzanne Domzalski // Educational Research Association. – New Orleans (Louisiana). – 1981. – 105 p.

24. *The Spider And The Fly*, 1931 [Web Site]. Cartoon : Walt Disney. - Access mode : https://www.youtube.com/watch?v=ndL_qEIqZ60

Top 10 Aristotle Quotes [Web site]. – Access mode :

http://www.brainyquote.com/slideshow/authors/top_10_aristotle_quotes.html